

NARODNI DNEVNIK

Izhaja vsak dan opoldne, izvemši nedelj
in praznikov.

Mesečna naročnina: V Ljubljani in po
pošti: Din 20.—, inozemstvo Din 30.—

Neodvisen političen list.

UREDNIŠTVO IN UPRAVNIŠTVO:
SIMON GREGORČIČEVA ULICA ŠTEV. 13.
TELEFON ŠTEV. 552.

Rokopisi se ne vračajo. — Oglasi po tarifu.
Pisanim vprašanjem naj se priloži znamka
za odgovor. ○
Račun pri poštnem ček, uradu štev. 13.000.

Mi in politika SLS.

Opetovano smo že naglasili, da smatramo SLS za legalno zastopnico slovenskega naroda. Zato nam tudi ne more biti vseeno, kakšno politiko vodi SLS, ker vsaka njena napaka ne pade samo na njo, temveč na ves slovenski narod.

Dokler je obstajala vlada PP, se nismo nismo toliko pečali s SLS, kakor pa s SDS, ki je bila izvir vsega zla in zato boj proti njej prva dolžnost vsakega slovenskega demokratičnega lista. Jasno pa je bilo tudi to, da ne more biti govora o kakem sodelovanju SLS v vladi, dokler je tam SDS, s katero je bil vsak kompromis nemogoč.

S padcem SDS in z ustvaritvijo radikalno-radičevskega sporazuma pa je nastal nov položaj in dana je bila možnost za novo slovensko politiko. Zakaj, če so mogli skleniti sporazum z radikali radičevci, ki so bili v neprimerno ostrejšem boju s centralističnim Beogradom, potem so ga mogli skleniti tudi Slovenci, ki niso nikdar segli po tako skrajnih geslih ko radičevci.

Smo pa bili in smo še danes prepričani, da niso Slovenci samo mogli, temveč tudi morali skleniti sporazum. Da so ga mogli, dokazuje govor Ljube Jovanovića, ki ga pričujemo na drugem mestu, da so ga pa morali, pa živo zahtevajo vsi gospodarski in kulturni interesi Slovenije. Zato smo od prvega trenutka, ko je postal sporazum med radikali in radičevci verjeten, pa do danes dosledno poudarjali, da mora biti sklenjen sporazum razširjen s pritegnitvijo Slovencev in zato smo neprestano opozarjali SLS na to njeno dolžnost. Slovenska ljudska stranka ima ogromno večino slovenskih mandatov, ima vso politično moč slovenskega naroda v svojih rokah, zato je tudi dolžna, da vodi v prvi vrsti slovensko politiko in da uveljavi zaupano ji moč v čim večjo korist vsega slovenskega naroda. Brez vsakega dvoma pa je, da bo slovenski narod prikrajan, če ne bo prisoten, kadar se dele državni dohodki.

Da SLS ni mogla skleniti sporazuma, o tem še nismo slišali nobenega dokaza. Če pravi časopisje SLS, da SLS ne more kapitulirati, da se ne more družiti z reakcionarci, se to sicer zelo lepo sliši, toda dejanske vrednosti taka argumentacija nima. Enkrat bo slovenski narod vendarle moral skleniti sporazum in da pri tem ne bo diktirala ena desetina devetim desetnam, je več ko jasno. Jasno pa je tudi to, da je tem večja nevarnost za kapitulacijo, čim pozneje bo sklenjen sporazum. Lani bi ga Radić na vsak način sklenil cenejšje ko letos in ne želeli bi, da bi morala isto spoznati tudi SLS.

Naloga SLS je, da sklene sporazum in da stopi v vlado. Tako zahteva slovenski interes in zato bomo SLS neprestano na to spominjali. To pa ni boj proti SLS, kakor je včeraj dejal »Slovenec«, temveč boj za interese slovenskega naroda.

To je prva zahteva, ki jo imamo do SLS kot legalne zastopnice Slovencev, druga pa je, da se tudi ona udeleži boja proti postopanju Trboveljske premogovne družbe. Prva je zahteva naše slovenske zunanje politike, druga pa naše notranje. Obe pa sta kategorični in od njih ni mogoče odstopiti.

MIN. ŠUPERINA ZASTOPA VLADO NA ZLETU HRV. SOKOLA.

Beograd, 8. avgusta. Minister pošte in brzojava dr. Benjamin Šuperina bo prihodnji teden odpotoval v Zagreb, da prisostvuje zletu Hrvatskega Sokola.

Principi sporazuma.

V sušaskem »Novem listu« so objavljene važne izjave St. Radića o sporazumu. Najvažnejši del, ki govori o principih sporazuma, se glasi:

»Ko je bilo doseženo medsebojno zupanje radikalov in radičevcev, se je pristopilo h konkretnemu delu in so bili določeni sledeči principi za izgradnjo sporazuma:

1. Največja realnost pri vodstvu državne politike so srbstvo, hrvatstvo in seljaštvo. Na tem temelju sloni naša skupna, nedeljiva in nerazrušljiva narodna država.

2. Ni nobene razdelitve države na interesne sfere NRS in HSS, temveč velja za vso državo princip zakonitosti in človečnosti.

3. Vsa večja državna vprašanja se rešujejo sporazumno. V zvezi s tem se mora smatrati drž. podtajnike za strokov-

njake in ne za strankarske predstavitelje.

4. Ves sistem državne uprave se ima tako spremeniti, da ostanejo samo kvalificirani uradniki, dočim bodo vsi nekvalificirani odstranjeni.

5. V prvi vrsti se imajo izvesti stvarne sameuprave občin, potem okrajev in oblasti. V to svrha sta NRS in HSS že izdelali načrt občinskega zakona.

6. Izvajati se ima na vsem področju državnega gospodarstva princip štedenja.

7. Glavna pažnja se ima posvetiti zaščiti in okrepitvi kmetijstva in v prvi vrsti seljaštva, da bo kmetijski narod čutil, da je to njegova država. Država se mora identificirati z interesi večine naroda, z interesi seljaštva.

Iz tega se vidi — zaključuje St. Radić svoje izjave —, da ni tu nobene kapitulacije ne s srbske, ne s hrvatske, ne z radikalne in tudi ne s HSS strani!

Program in delo vlade.

Beograd, 8. avgusta. Sinoči je odpotoval na Bled minister za vere Miša Trifunović. Po njegovem odhodu na Bled in po odhodu prosvetnega ministra Velje Vukičevića je ostalo v Beogradu samo še 6 ministrov. Nekoliko ministrov se nahaja na Bledu, nekoliko jih je na dopustu, drugi so pa v svojih volilnih okrožjih. Ministri, ki so odpotovali na Bled, nosijo s seboj veliko število ukazov kralju v podpis o razmeščanju uradnikov v njihovih resorih. Ministri bodo prav tako poročali o stanju v posrednih resorih in o nepravilnostih, ki so se vršile v posameznih ministrstvih. Po razhodu ministrov so odložene vse važne stvari za pozneje, ko se vrnejo vsi člani vlade v Beograd.

Prihodnja seja vlade se vrši v torek. Na seji bodo razpravljali o državnih podtajnikih. To vprašanje je vlada odlagala od dne do dne, od seje do seje. V pogledu oseb, zlasti radičevcev, ki pridejo v poštev kot kandidati za državne podtajnike, se ni nič spremenilo. Vse je ostalo pri starem. Včeraj se je govorilo o tem, da je najresnejši kandidat za drž. podtajnika v ministrstvu socijalne politike dr. Juraj Krnjević. Na podlagi tega bi dr. Basariček izpadel z te kombinacije.

Vlada bo takoj za tem vzela v pretres

NOVI TISKOVNI ZAKON STOPI DANES V VELJAVO.

Beograd, 8. avgusta. Včeraj popoldne je prišlo z Bleda poročilo, da je Nj. Vel. kralj podpisal novi tiskovni zakon. Ob tej priliki je bila državni tiskarni izdana naredba, da takoj prične s tiskanjem teksta novega tiskovnega zakona. Upravnik državne tiskarne je dal takoj v tisk novi zakon, da bo že danes novi zakon publiciran v »Službenih Novinah«. Na podlagi tega bo z današnjim dnem stopil novi tiskovni zakon v veljavo.

POSL. IDRIJOVIĆ — UMRL.

Beograd, 8. avgusta. Včeraj je umrl narodni poslanec NRS Muhamed Idrijović iz Prijepolja. Na skupščinskem poslopiju je izvešana žalna zastava. Idrijović je bil izvoljen na listi Miše Trifunovića.

VOLILNA ZMAGA HSS.

Osijek, 8. avgusta. V občini Valtovo so se vršile volitve občinskega načelnika. Izvoljen je bil radičevac Srećko Vrbnac, kolarski mojster iz Beliškovca.

BOJ MED LJUBLJANSKIMI IN ZAGREBSKIMI PIVOVARNARJI.

Zagreb, 8. avgusta. Svoj čas je ljubljanska pivovarna pošiljala pivo preko italijanskega ozemlja na Reko in odtod na Sušak in hrvatsko Primorje. Prevoz pa je bil mnogo cenejši kakor na progi Ljubljana—Sušak in je ljubljansko pivo uspešno konkuriralo z zagrebškim pivom. Ljubljanska pivovarna je zahtevala od prometnega ministra, da se ji dovoli popust pri tarifi na progi Ljubljana—Sušak. Prometni minister je to odobril in znižal tarifo za 30%. Sedaj pošilja ljubljanska pivovarna svoje pivo direktno na Sušak. Ker je prevoz za 30% cenejši, je ljubljansko pivo mnogo cenejšje kakor zagrebško. Zagreb je s tem oškodovan. Na progi Zagreb—Sušak ni nobenega popusta. Tukajšnji interesi so prav tako tudi na tej progi zahtevali popust, ali to vprašanje še ni definitivno rešeno. Izgleda, da Zagreb ne bo dobil popusta. Naglašajo se, da se Zagrebu zato noče iti na roko, ker je bil pri ljubljanskem slučaju glavni moment za popust — prevoz preko italijanskega ozemlja.

Dogodki v Štipu.

DAVIDOVIĆ ZA PREGANJANJE V BREGALNIŠKI OBLASTI.

Beograd, 8. avgusta. Tukajšnji listi poročajo zelo obširno o neki aferi, ki je v zvezi z največjo protidržavno afero v Štipu. Razen vesti, ki potekajo več ali manj iz službenih virov in ki govore o veliki aferi, v katero so zapleteni ugledni meščani in ki je v zvezi z bolgarofilsko politiko nekaterih tamošnjih prvakov, imamo tudi poročila o tem, da so vse te vesti tendenciozne, ker se je hotelo na ta način kompromitirati neke ugledne osebe in politične stranke.

Povodom tega je poslal g. Ljuba Davidović pismo notranjemu ministru, ki se glasi: »Gospod minister! Po vestih iz bregalniškega okrožja, so se vršile tam zopet aretacije v največjem obsegu. Ali ker je slučaj, radi katerega so se aretacije izvršile, sam po sebi važen in ker izkušnje s policijskimi oblastmi v tem okrožju ne dajejo dovolj jamstva za objektivno postopanje, smatram, da je Vaša dolžnost, da v smislu kazenskega postopanja zahtevate od sodišča prve stopnje za bregalniško okrožje, da odredi sodnika, ki bo vedil preiskavo v tej zadevi. Bregalnica je že preveč trpela radi nerazumevanja in zlovolje posameznih policijskih organov in najmanj, kar more narod v tem kraju pričakovati, je, da se na ta način osigura objektivna in nepristranska preiskava. Prosim, da mi čim prej odgovorite na to zahtevo.«

Davidović je poslal pismo tudi ministru agrarne reforme Pavlu Radiću, ki se glasi: »Gospod minister! Danes sem poslal notranjemu ministru povodom aretacij v bregalniškem okrožju pismo, čigar prepis Vam prilagam. Želim, da tudi Vi posvetite pozornost temu slučaju, ker Vam je najboljšje znano, kaj so v stanju storiti nesvestni organi policijskih oblasti pod firmo preganjanja veleizdajalcev in protidržavnih elementov. Prejmite izraz mojega spoštovanja. Ljuba M. Davidović.«

ŠKANDAL IZ UPRAVE MONOPOLOV.

Osijek, 8. avgusta. Preiskava od strani uprave monopolov v aferi Ise Langa je končana. Pričakovalo se je, da bo takoj dvignjena prepoved dela v tvornici »Mira«. Sedaj pa poročajo iz Beograda, da se glavni upravnik Uprave monopolov nahaja na dopustu in da se brez njegovega privolenja delo v tvornici ne more pričeti. Zato je treba čakati, dokler se upravnik ne bo vrnil z dopusta, delavci pa bodo ostali ta čas brez kruha.

VISOKI GOSPOD UPRAVNIK CARINARNICE.

Osijek, 8. avgusta. Kakor doznavamo, bo prvorazredna osješka carinarnica degradirana v drugorazredno iz razloga, ker za g. upravnika carinarnice ni mogoče dobiti primerne (!) stanovanja. Gospodarski krogi obsojajo tako postopanje in so podvzeli vse korake, da se to prepreči.

VELIK POŽAR V ZAGREBU.

Zagreb, 8. avgusta. Sinoči se je vnel veliki parni mlin v bližini glavnega kolodvora. Požar je zavzel v kratkem času ogromne dimenzije. Zgradba je pogorela skoro do tal. Uničene so velike zaloge pšenice, bencina, vsi stroji in sploh ves inventar. Zagrebški gasilci so skušali z nadčloveškim naporom udušiti požar, kar se jim je le deloma posrečilo. Ob polnoči ogenj še ni bil popolnoma lokaliziran. Škoda je ogromna.

V oklopnjaku okoli sveta.

Spisal Robert Kraft.

Kar vroče je Georgu pri srcu. Že tako je bilo polno bojazni in žalosti, sedaj pa mož, kojega železno jedro je bil spoznal, joka kot otrok — to ga premaga.

Georg potrebuje nekaj minut, da si odpomore, njegovi živci ne prenašajo več te napetosti. Krmilo odda enemu izmed obeh monterjev ter stopi k Adamu.

»Pomirite se, mr. Green, bomo že našli mis Leonor.«

»Da, to lahko rečete,« ihti možiček, »ali — ali — kakšno garancijo mi daste?«

»Tega seveda ne morem. Zaupajmo v Božjo pomoč. Če je več ne najdemo, je bila to njegova volja.«

»To lahko rečete vi,« ihti zopet možiček, »za vas ni bila deklica nič — ampak zame — jaz — jaz — sem jo hotel poročiti... eeeehhh.«

V tem trenutku pozabi Georg na vse drugo. Misli, da ni prav slišal.

»Poročiti jo hočete?«

»Da, po-po-poročiti eeeehhh.«

»Mis Leonor Morris?«

»No, koga pa?«

Torej Georg je prav slišal in nenadoma vidi v duhu prav natanko mladostno lepo postavo dekličino in prestrašenih oči pogleda tega posušenega pritlikavca, ki mu je padel cilindar z glave, na kateri ni poganjal niti en las in kar zazebe ga.

Adam si obriše solze, dene cilindar na glavo,

(53)

vstane in si nabaše nos. Popolnoma drugače je razpoložen; njegov gubasti obraz se že smehlja.

»Vidite, dragi moj — jaz sem negoval Leonor še, ko je bila prav majhna — saj je že v prvem letu izgubila mater — in došla ni smela v hišo — proč dati pa je ni hotel stari Morris — če bi bil jaz imel mleka, bi ji ga bil dal — ali jaz ga vendar nimam — no in tako sem ji dajal piti iz steklenice — in sploh, kakšno prijateljstvo se je razvilo med nama — in ko je hotel stari Morris umreti, sem mu moral na smrtni postelji sveto prisesti — no, in prisego je treba držati.«

»Da boste mis Morris poročili?«

»Ne, tega ne. Ampak, da skrbim zanjo, da jo imam vedno pred očmi — no, in če naj za deklico skrbim kot zase in če naj jo imam vedno pred očmi, tedaj je najenostavnejše, da jo poročim, kajne?«

Georg se že čuti nekoliko lažjega, a popolnoma pomirjen še ni.

»Kaj ste zaročeni z njo?«

»Zaročen? Ne, oh ne — tega pri naju sploh treba ni — midva se vendar dobro poznavava — saj sem ji vendar dajal mleka piti in sem jo oblačil itd.«

»Pa je mis Leonor zadovoljna s tem, da vas poroči?«

Adam globoko vzdihne.

»No — no — pravzaprav ne — veste, rekel ji še nisem nič o tem — svojo ljubezen ji bom že še razodel.« Sedaj je Georg pomirjen.

Adam trompeta v svoj robec, preskrbi svoj nos in nadaljuje:

»Pa zakaj naj bi me ne vzela? Saj sem ji vendar dajal mleka piti. In ali nisem tudi prav postaven mož?«

Če oblečem dobro osnažene čevlje, boste kar strmeli, tako bom eleganten. Tudi nisem tako star, kot vi najbrže mislite. Star sem sedem let. To se pravi na kvadrat. Sedem krat sedem je štirideset devet. Da, star sem šele štirideset devet let. To še ni nobena starost za takega moža, kot sem jaz. In jaz sem iz dobre, spoštovane rodbine. No da, kaj je bil moj oče, ki je umrl v kaznilnici...«

»V kaznilnici?« zakliče Georg ves prestrašen.

»Da, dobil je dosmrtno ječo, ker je svojo ženo, ki je bila moja mati, zastrupil...«

»Zastrupil?«

»Da, s podganjim strupom.«

»Vi se norčujete!«

»Ne, veste, s strupom se ni norčevati. Da, zaprl so ga v kaznilnico, kjer je čez deset let umrl — in tedaj pa izpove neki lopov, ki je bil preje očetov najboljši prijatelj, na smrtni postelji, da je bil to on, ki je moji materi stresel strup v kavo — radi ljubosumnosti — ali radi strahu, ker je moji materi razodel svojo ljubezen. No, torej je bil moj oče nedolžen, kakor je tudi vedno zatrjeval — a iz kaznilnice ga niso več mogli izpustiti, ker je bil že mrtev — pa so ga vsaj izkopali iz kazniškega pokopališča in so ga lepo krščansko pokopali — zvonili so vsi cerkveni zvonovi eno uro na mestne stroške — in pastor je govoril dve uri neprenehoma — in vsi, vsi so jokali. Oh, jaz vam rečem, to je bilo res lepo. Takega pogreba še nisem spet videl. In moj oče je bil tedaj vendar že deset let mrtev.«

Ali je bila tragična vsebina te povesti, ali je bilo nenavadno to predavanje, po Georgovih licih so tekale solze in iz usten se mu je izvil ihtoč glas.

Kolesa in šivalne stroje kupujte edino le pri

Josip Petelinc-u

znanko

Grizner, Phönix in Adler ter posamezne dele za kolesa in stroje, pneumatike, Igle Lamerr. Ljubljana, blizu Prešernovega spomenika. Pouk v voženju je brezplačen.

Na veliko! Na malo!

Kurja očesa

Sečadisce v lekarnah ali drogerijah naredi most iz svetlobe in glavnega skladišča.

M. BRUJAK, Izbavitelj, Sisk.

Trgovci in industrijalci zadnji čas je

da se priglasite kot razstavljalci na Ljubljanskem velesejmu. Osobito se opozarja na veliko športno razstavo, ki je izredno prikladna za propagando firm, ki izdelujejo odnosno prodajajo športne predmete. Oddati je samo še nekaj prostorov. Pojasnila kakor tudi prijavnice razpošilja urad „Ljubljanskega velesejma“ v Ljubljani.

Kupujte samo pri JOSIP PETELINC-U LJUBLJANA

otroške majice, damske nogavice, kopalne hlače, kravate, naramnice, galanterijo, dišeča mila, palice, nahrbtnike, najnižja cena na veliko in malo blizu Prešernovega spomenika ob vodi.

2.500 do 3.500 dinarjev

lahko zaslužite mesečno in sicer v svojem kraju poleg drugega zasluga. Za točna pojasnila je priložiti Din 10 — na upravo tega lista pod značko „Dobro plačilo“!

Harmoniko

prodam, 4 vrstno, trojno oglašeno, še novo, firme Lubas, in je prav finega, izbornega glasu. Cesta v Rožno dolino št. 34, pri Stefanu, Ljubljana.

Službo blagajničarke

šče gospodična, večša tudi vseh pisarniških del. — Ponudbe prosijo na upravo lista pod „Blagajničarka“.

Trgovski lokali

moderno urejeni, v novi zgradbi v Ljubljani, na prometni cesti blizu glavnega kolodvora se oddajo v najem. Naslov v upravi lista.

Oglase

se vse liste naše kraljevine sprejema po originalni ceni. Biro „Reklama“, Beograd, Knez Mihajlova ulica 11. telefon 2639.

GAMAUFOVO umetno gnojilo za cvetlice

je izborno učinkovito sredstvo, katero omogoči rastlini do izredno bujnega razvoja in vzbudi v cvetu mnogo intenzivnejšo nianso barve. Cena zavojčku Din 5.—. Razpošilja društvo.

VRTNARSKA ŠOLA V KRANJU.

Stalna zaloga: Herzmansky, Korsika, Adria, Bajc, Urbanič, Kanc.

MALI OGLASI

Cena oglasom do 20 besed Din 5.—, vsaka nadaljnja beseda 50 par.

Trgovski uradnik

perfekten knjigovodja in korespondent, z dolgoletno prakso, išče primernega mesta pri večjem podjetju. — Ponudbe na upravo lista pod »Dobra moč«.

Službo išče

slastičarski delavec, bodisi v kakem hotelu, bodisi v slastičarni. Ponudbe na upravo lista pod šifro »Slastičar«.

Fižol za kuho

mešane vrste kg. Din 1-75
čiste vrste kg. Din 2-25

prodaja

Sever & Komp., Ljubljana.

Instrukcije

iz vseh predmetov gimnazije in realne gimnazije daje visokošolcem. Cas po dogovoru. Nastop takoj. Ponudbe pod označbo: »Siguren uspeh« na upravo lista.

LJUBLJANSKA POSOJILNICA

r. z. z. o. z. v Ljubljani
MESTNI TRG ŠT. 6

sprejema vloge na hranilne knjižice in tekoči račun ter jih obrestuje najugodnejše.

VEČJE IN STALNE VLOGE OBRESTUJE PO DOGOVORU.

Posojila daje proti popolni varnosti na vknjižbe, poroštva in proti zastavitvi.

TRGOVSKA BANKA D.D., LJUBLJANA

Podružnice: Maribor, Kamnik, Novo mesto, Ptuj, Rakek, Konjice, Slovenjgradec

Dunajska cesta št. 4 (v lastni stavbi)

Kapital in rezerve nad Din 19.000.000.—

Ekspozitura: Prevalje

Brzjavke: Trgovska

Telefoni: 139, 146, 458

Izvršuje vse bančne posle najtočneje in najkulantneje.

TISKARNA „MERKUR“

TRG. INH. D. D.

Tiska knjige, pravila, cenike, račune, letake, časopise, lepake, brošure, posetnice in razglednice. Izvršuje vsakovrstne trgovske kakor tudi vse druge uradne tiskovine. — Lasina knjigovoznica.

LJUBLJANA - SIMON GREGORČIČEVA UL. 13. - TELEFON 552